

Bekendtgørelse om sikkerhedsarbejde i handelsskibe (arbejdsmiljø i skibe)¹²³⁴

I medfør af § 1, stk. 2, § 3, stk. 1, § 4, stk. 1, og § 32, stk. 8, i lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 72 af 17. januar 2014, som ændret ved lov nr. 1384 af 23. december 2013, og § 1, stk. 2, § 3, § 4, stk. 1, og § 32, stk. 2, i lov om sikkerhed til søs, som sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 71 af 29. januar 2013, fastsættes efter bemyndigelse:

Anvendelse

§ 1. Bekendtgørelsen gælder for alle handelsskibe hjemmehørende i Danmark og Grønland.

Stk. 2. Bekendtgørelsen omfatter alle personer, som er ansat af rederen eller af en anden arbejdsgiver (i det følgende benævnt reder) til at udføre erhvervsmæssigt arbejde om bord på nye og eksisterende skibe hjemmehørende i Danmark og Grønland.

Stk. 3. Ved handelsskib forstås ethvert skib med undtagelse af fiskeskibe og fritidsfartøjer. Ved passagerskib forstås et handelsskib, der befordrer flere end 12 passagerer. Ved lastskib forstås et handelsskib, der ikke er et passagerskib.

Stk. 4. Ved menige forstås alle de i stk. 2 nævnte arbejdstagere, som ikke er skibsofficerer eller andre tilsvarende arbejdsledere.

Formål

§ 2. Formålet med sikkerhedsarbejde i skibe er at fremme, sikre og vedligeholde et godt, sikkert og sundt arbejdsmiljø og omfatter såvel det fysiske som det psykiske arbejdsmiljø i skibe.

Stk. 2. Sikkerheds- og sundhedsarbejdet i skibe varetages gennem samarbejde mellem rederen, skibsføreren, skibsofficerer og menige om bord.

Stk. 3. Rederen og skibsføreren har det overordnede ansvar for, at arbejdet om bord tilrettelægges, således at det sker sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Stk. 4. Alle ombordværende har hver især og samlet et ansvar for, at arbejdet om bord sker sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Stk. 5. Rederen og skibsføreren har i forhold til opfyldelse af bestemmelserne i stk. 3 ansvar for, at der om bord etableres, udvikles og vedligeholdes en sikkerhedsorganisation, som er

¹ Bekendtgørelsen gennemfører dele af Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, EF-Tidende 1989 L 183, s. 1.

² Bekendtgørelsen gennemfører dele af Rådets direktiv 2009/13/EF af 16. februar 2009 om iværksættelse af den aftale, der er indgået mellem European Community Shipowners' Associations (ECSA) og European Transport Workers' Federation (ETF) om konventionen om søfarendes arbejdsforhold af 2006, og om ændring af direktiv 1999/63/EF, EF-Tidende 2009 L 124, s. 30.

³ Bekendtgørelsen gennemfører dele af FN's Internationale Arbejdsorganisations konvention om søfarendes arbejdsforhold (Maritime Labour Convention, 2006).

⁴ Der er i bekendtgørelsen taget hensyn til ILO's "Guidelines for implementing the occupational safety and health provisions of the Maritime Labour Convention, 2006".

velfungerende og bidrager til at fremme sikkerheden og sundheden under arbejdet om bord, jf. dog § 3, stk. 2.

§ 3. I handelsskibe, hvor den fastsatte besætning, inkl. skibsføreren, er på fem personer eller flere, skal der etableres en sikkerhedsorganisation i overensstemmelse med bestemmelserne nedenfor.

Stk. 2. I skibe, hvor der ikke skal oprettes en sikkerhedsorganisation, skal skibsføreren ved instruktion, oplæring og tilsyn sikre, at arbejdet om bord udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Sikkerhedsorganisationen i lastskibe

Sikkerhedsrepræsentant

§ 4. I lastskibe, hvor den fastsatte besætning, inkl. skibsføreren, er på fem eller flere, men færre end 15 personer, skal de menige imellem sig vælge en sikkerhedsrepræsentant.

Stk. 2. I lastskibe, hvor den fastsatte besætning, inkl. skibsføreren, er på 15 personer eller flere, skal de menige imellem sig vælge to sikkerhedsrepræsentanter fra de driftsområder om bord, hvor der arbejder flest personer.

Stk. 3. Hvervet som sikkerhedsrepræsentant gælder, indtil sikkerhedsrepræsentantens arbejdsfunktion eller tjeneste om bord ophører, dog længst i to år. Genvalg kan finde sted.

§ 5. Skibsføreren underrettes om valgets resultat umiddelbart efter valget.

Sikkerhedsgruppe og -udvalg

§ 6. Skibsføreren udpeger blandt skibsofficererne eller andre tilsvarende arbejdsledere om bord en ledelsesrepræsentant, der sammen med sikkerhedsrepræsentanten udgør skibets sikkerhedsgruppe.

Stk. 2. I skibe, hvor der er to sikkerhedsrepræsentanter, jf. § 4, stk. 2, sammensættes sikkerhedsgrupperne af en sikkerhedsrepræsentant og en ledelsesrepræsentant for hvert driftsområde.

Stk. 3. Sikkerhedsgruppen eller sikkerhedsgrupperne danner sammen med skibsføreren et sikkerhedsudvalg.

Stk. 4. Skibsføreren er formand for udvalget. Sikkerhedsudvalget kan, når der er enighed herom, supplere sig med andre personer.

Sikkerhedsorganisationen i passagerskibe

Sikkerhedsrepræsentant

§ 7. I passagerskibe, hvor den fastsatte besætning, inkl. skibsføreren, er på fem eller flere, men færre end 15 personer, skal de menige imellem sig vælge en sikkerhedsrepræsentant.

Stk. 2. I passagerskibe, hvor den fastsatte besætning, inkl. skibsføreren, er på 15 personer eller flere, skal de menige imellem sig vælge en sikkerhedsrepræsentant for hvert driftsområde.

Stk. 3. Hvervet som sikkerhedsrepræsentant gælder, indtil sikkerhedsrepræsentantens arbejdsfunktion eller tjeneste om bord ophører, dog længst i to år. Genvalg kan finde sted.

§ 8. Skibsføreren underrettes om valgets resultat umiddelbart efter valget.

Sikkerhedsgruppe

§ 9. I de i § 7 nævnte passagerskibe udpeger skibsføreren blandt skibsofficererne eller andre tilsvarende arbejdsledere om bord en ledelsesrepræsentant, som sammen med sikkerhedsrepræsentanten udgør skibets sikkerhedsgruppe.

Stk. 2. I de i § 7, stk. 2, nævnte passagerskibe udpeger skibsføreren blandt skibsofficererne eller andre tilsvarende arbejdsledere for hvert driftsområde, der har valgt en sikkerhedsrepræsentant, en ledelsesrepræsentant fra de pågældende driftsområder. Den pågældende ledelsesrepræsentant udgør sammen med sikkerhedsrepræsentanten driftsområdets sikkerhedsgruppe.

Stk. 3. Hvor der i et driftsområde arbejder flere end 50 personer, kan skibsføreren i samarbejde med de valgte sikkerhedsrepræsentanter og udpegede ledelsesrepræsentanter bestemme, at de menige iblandt sig skal vælge flere sikkerhedsrepræsentanter inden for driftsområdet. Der skal være samme antal valgte sikkerhedsrepræsentanter som udpegede ledelsesrepræsentanter i skibets sikkerhedsgruppe.

§ 10. I de i § 7, stk. 2, nævnte passagerskibe skal skibsføreren i samarbejde med de valgte sikkerhedsrepræsentanter og udpegede ledelsesrepræsentanter sikre, at alle ansatte kan komme i kontakt med deres sikkerhedsrepræsentanter, og således at de ansatte kan drøfte arbejdsmiljøforhold med medlemmer af arbejdsmiljøorganisationen, medens de er om bord.

Sikkerhedsudvalg

§ 11. Sikkerhedsgruppen eller sikkerhedsgrupperne danner sammen med skibsføreren et sikkerhedsudvalg på det enkelte skib. Skibsføreren er formand for udvalget.

Stk. 2. Sikkerhedsudvalget i de i § 7, stk. 1, nævnte passagerskibe kan være fælles for flere skibe på samme overfart, hvis skibene er af samme type og betjenes af vekslende besætninger.

Stk. 3. I passagerskibe, hvor der er flere end tre sikkerhedsgrupper, dannes et sikkerhedsudvalg dog ved, at henholdsvis sikkerhedsrepræsentanterne og de udpegede ledelsesrepræsentanter imellem sig hver vælger tre medlemmer til udvalget. Som formand indtræder en skibsfører eller en ansvarlig repræsentant for rederen. Dog skal mindst en skibsfører være medlem af udvalget.

§ 12. Sikkerhedsudvalget kan, når der er enighed herom, supplere sig med andre personer.

Fælles bestemmelser

Rederens og skibsførerens pligter

§ 13. Rederen skal sørge for, at der stilles de nødvendige midler til rådighed for sikkerheds- og sundhedsarbejdet, og skal herunder afholde udgifterne ved egne sikkerhedsorganisationsmedlemmers hverv og godtgøre udgifter og hyretab i forbindelse med nødvendig deltagelse i en uddannelse i arbejdsmiljø efter § 16.

§ 14. Skibsføreren skal sørge for, at alle ansatte om bord og rederen bliver gjort bekendt med, hvem der er medlem af sikkerhedsgrupper og sikkerhedsudvalg.

Stk. 2. Skibsføreren påser, at medlemmerne af sikkerhedsorganisationen opfylder de i § 16 nævnte uddannelseskrav.

§ 15. Rederen og skibsføreren skal sørge for, at sikkerhedsudvalgets medlemmer

- 1) modtager alle nødvendige oplysninger af betydning for sikkerhed og sundhed om bord,
- 2) får adgang til at fremsætte forslag vedrørende sikkerhed og sundhed,
- 3) får rimelig tid til rådighed til at varetage deres pligter i sikkerhedsarbejdet,
- 4) får lejlighed til i arbejdstiden at erhverve sig den fornødne viden om eller uddannelse i sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål og
- 5) høres ved planlægning og indførelse af ny teknologi, der kan have konsekvenser for sikkerhed og sundhed ved valg af udstyr, personlige værnemidler og tekniske hjælpemidler m.v.

Stk. 2. Rederen og skibsføreren skal gøre sikkerhedsudvalget bekendt med de påbud, som Søfartsstyrelsen skriftligt giver vedrørende arbejdstagernes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold.

Uddannelse, »§16-kursus«

§ 16. Medlemmerne af sikkerhedsgruppen skal have gennemgået en af Søfartsstyrelsen godkendt uddannelse i arbejdsmiljø i handelsskibe.

Stk. 2. Personer, der i forbindelse med en maritim uddannelse, jf. lov om maritime uddannelser, har gennemført uddannelse i arbejdsmiljø svarende til § 16-kurset, anses for at opfylde kravet i stk. 1.

§ 17. Sikkerhedsgruppens medlemmer, som ikke har gennemgået den i § 16 nævnte uddannelse i arbejdsmiljø, skal umiddelbart efter valg eller udpegning tilmeldes uddannelsen hos en af Søfartsstyrelsen godkendt udbyder af uddannelsen. Rederen eller skibsføreren skal sørge for tilmeldingen. Udbydere af uddannelse i arbejdsmiljø skal være godkendt.

§ 18. Uddannelsen skal være gennemført inden tre måneder efter, at den pågældende sikkerhedsrepræsentant eller ledelsesrepræsentant er valgt eller udpeget, jf. dog § 20.

§ 19. Ved anvendelse af E-uddannelse påhviler det skibets reder og skibsfører, at deltageren har de fornødne muligheder for at gennemføre E-uddannelsen i sin helhed.

§ 20. Indtil det tidspunkt, hvor godkendt E-uddannelse i arbejdsmiljø er tilgængelig, skal sikkerhedsgruppens medlemmer, der ikke har gennemgået en af Søfartsstyrelsen godkendt uddannelse i arbejdsmiljø, modtage af Søfartsstyrelsen godkendt undervisning om bord om arbejdsmiljøforhold umiddelbart efter valget eller udpegningen. Samtidig tilmelder rederen disse medlemmer til en af Søfartsstyrelsen godkendt uddannelse i arbejdsmiljø.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen offentliggør godkendte udbydere af E-uddannelser i arbejdsmiljø på Søfartsstyrelsens hjemmeside www.sofartsstyrelsen.dk.

§ 21. Søfartsstyrelsen kan ligestille en i udlandet gennemgået uddannelse i arbejdsmiljø med den i § 16 foreskrevne.

Sikkerhedsorganisationens opgaver, pligter og rettigheder

§ 22. Medlemmer af sikkerhedsorganisationen skal arbejde for at løse sikkerheds- og sundhedsproblemerne om bord.

Stk. 2. Sikkerhedsgruppen skal virke for et godt samarbejde om bord om sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål, såvel fysisk som psykisk. Sikkerhedsgruppen skal samarbejde med den, der leder arbejdet inden for det pågældende arbejdsområde, om at løse spørgsmål om de ansattes sikkerhed og sundhed under arbejdet.

Stk. 3. Sikkerhedsgruppen skal kontrollere, at arbejdsforholdene og arbejdet bliver tilrettelagt og udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Gruppen skal herunder kontrollere, at stoffer og materialer kun anvendes ved arbejdsprocesser og metoder, der effektivt sikrer de beskæftigede mod ulykker og sygdomme. Den skal ligeledes kontrollere, at der gives effektiv oplæring og instruktion, og at redskaber og andre tekniske hjælpemidler m.v. er indrettet og anvendes på en sikkerheds- og sundhedsmæssig fuldt forsvarlig måde. Gruppen skal også forholde sig til trivslen om bord.

Stk. 4. Sikkerhedsgruppen skal påvirke den enkelte til en adfærd, der fremmer egen og andres sikkerhed og sundhed og herunder orientere om de bestemmelser, der er fastsat til at fremme sikkerhed og sundhed om bord.

Stk. 5. Sikkerhedsgruppen deltager inden for sit område i planlægningen af sikkerheds- og sundhedsarbejdet, herunder i risikovurderingen af sikkerheds- og sundhedsforholdene.

Stk. 6. Sikkerhedsgruppen skal

- 1) virke som kontakttled mellem besætningen og sikkerhedsudvalget,
- 2) holde udvalget underrettet om arbejdsmiljømæssige problemer og
- 3) forelægge eventuelle forslag til forbedringer for udvalget.

Stk. 7. Sikkerhedsgruppen skal påse, at arbejdsmiljømæssige risici imødegås. Hvis risikoen ikke kan imødegås på stedet, skal sikkerhedsgruppen sørge for, at forholdet indberettes til skibsføreren.

Stk. 8. Hvor der ikke er tid til at underrette skibsføreren, og sikkerhedsgruppen skønner, der er en overhængende betydelig fare for besætningens sikkerhed og sundhed, som den ikke selv kan afværge, kan gruppen standse arbejdet eller arbejdsprocessen i det omfang, det er nødvendigt for at afværge faren. Sikkerhedsgruppen skal omgående melde standsningen til skibsføreren og afgive forklaring om, hvorfor den var nødvendig.

§ 23. Sikkerhedsudvalget skal planlægge, lede og koordinere sikkerheds- og sundhedsarbejdet og alle foranstaltninger, der kan få betydning for sikkerhed og sundhed for arbejdstagerne om bord. Udvalget skal registrere arbejdsmiljøproblemer og rådgive ved løsning af arbejdsmiljømæssige spørgsmål.

Stk. 2. Sikkerhedsudvalget skal høres forinden eventuel henvendelse om bistand til skibet ved løsning af sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål.

Stk. 3. Sikkerhedsudvalget skal i samarbejde med den pågældende sikkerhedsgruppe sørge for, at årsagerne til ulykkestilfælde, forgiftninger og sundhedsskader og tilløb hertil undersøges, og foranledige gennemført foranstaltninger, der hindrer gentagelser.

Stk. 4. Sikkerhedsudvalget og den pågældende sikkerhedsgruppe skal have adgang til de lister og de beskrevne hændelsesforløb i rapporter over arbejdsulykker på skibet, der skal udarbejdes.

Stk. 5. Sikkerhedsudvalget skal:

- 1) holde sig orienteret om de bestemmelser for sikkerhed og sundhed, der er fastsat for at beskytte arbejdstagerne om bord,
- 2) medvirke ved opstilling af principper for tilstrækkelig og nødvendig oplæring og instruktion tilpasset arbejdsforholdene på skibet,
- 3) medvirke til en sund trivsel om bord og
- 4) sørge for, at der føres en stadig kontrol med overholdelse af sikkerhedsforskrifter.

Stk. 6. Sikkerhedsudvalget skal medvirke til at foranledige en samordning af arbejdet for sikkerhed og sundhed med andre arbejdsgivere, der udfører arbejde om bord.

§ 24. Medlemmer af sikkerhedsorganisationen skal bestræbe sig på at udøve hvervet på en sådan måde, at det volder mindst mulig afbrydelse i eget eller andres normale arbejde om bord.

Stk. 2. Medlemmer af en sikkerhedsgruppe er beskyttet mod opsigelse, afsked eller anden forringelse af sine forhold på samme måde som tillidsmænd inden for vedkommende eller tilsvarende faglige område og må ikke stilles ringere på grund af de aktiviteter, der er forbundet med hvervet.

Stk. 3. Reglerne for tillidsmandsvalg inden for pågældende eller tilsvarende overenskomstområde gælder normalt for valgbarhed og valgenes gyldighed.

Møder mv.

§ 25. Sikkerhedsudvalget skal holde ordinære møder regelmæssigt, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Som faste dagsordenspunkter på hvert møde bør udvalget drøfte risikovurderinger, psykisk arbejdsmiljø, trivsel om bord, opfølgning på ulykker siden sidste møde, forebyggelse af ulykker samt sundhed.

Stk. 3. Sikkerhedsudvalget skal endvidere holde møder, når der indtræffer alvorlige ulykker, alvorlige tilfælde af forgiftninger, andre sundhedsskader eller alvorlige hændelser, der kunne have medført ulykker eller sundhedsskader.

Stk. 4. Formanden indkalder til møderne. Hvis mindst to udvalgsmedlemmer fremsætter ønske herom, skal formanden indkalde til møde.

Stk. 5. Der skal udarbejdes referat fra møderne. Referatet skal udleveres til udvalgets medlemmer, gøres tilgængeligt for arbejdstagerne om bord samt sendes til rederen.

Stk. 6. I sikkerhedsudvalgets møder kan, foruden de egentlige medlemmer, deltagere personer fra Søfartsstyrelsen.

Stk. 7. Hvis der er enighed herom, kan sikkerhedsudvalget lade andre personer deltage i udvalgets møder.

Straf og ikrafttræden

§ 26. Overtrædelse straffes med bøde eller fængsel i indtil et år.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil to år, hvis der

- 1) ved overtrædelsen er sket skade på liv eller helbred eller fremkaldt fare herfor,
- 2) tidligere er afgivet forbud eller påbud for samme eller tilsvarende forhold eller
- 3) ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre.

Stk. 3. Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillæggsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 5. En juridisk person, som godtgør at have gjort alt, som er nødvendigt for at sikre et godt og sikkert arbejdsmiljø, kan dog ikke straffes i tilfælde, hvor en ansat overtræder forskriftens bestemmelser om anvendelse af personlige værnemidler, udsagningsforanstaltninger, beskyttelsesudstyr eller sikkerhedsbestemmelser, der alene tjener til beskyttelse af den pågældende selv.

§ 27. Såfremt forholdet er omfattet af anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om sikkerhed til søs, kan der fastsættes foranstaltninger i henhold til kriminalloven for Grønland.

Stk. 2. De i § 5, stk. 2, nævnte forhold skal anses som skærpende omstændigheder.

Stk. 3. Sker der ikke konfiskation af udbytte, jf. kriminallovens § 116, stk. 1, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillæggsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.

Stk. 4. Er en overtrædelse begået af selskaber m.v. (juridiske personer), kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, Grønlands Selvstyre, en kommune, et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 64 i Landstingslov om kommunalbestyrelser og bygdebestyrelser m.v., eller en bygdebestyrelse, kan der pålægges vedkommende offentlige myndighed som sådan bødeansvar.

Stk. 5. Såfremt den pågældende ikke er bosat i Grønland, eller hans tilknytning til det grønlandske samfund i øvrigt har en sådan løsere karakter, at forudsætningerne for anvendelse af foranstaltninger ikke er til stede, kan sagen anlægges eller henvises til forfølgning i Danmark.

§ 28. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2017.

Stk. 2. Kapitel XI, afsnit A, i bekendtgørelse nr. 1246 af 11. december 2017 om Meddelelser fra Søfartsstyrelsen A, teknisk forskrift om arbejdsmiljø i skibe, ophæves.